

A parlamentarizmus válsága

Írta: Urr György

Kosice-Kassa 1929

⚙ Földesi Gyula könyvnyomdája, Uzhorod 1929 ⚙

Feleségemnek

Szeretettel

A politikai életben egyre-másra felve-
tődik a gondolat, hogy a parlamentariz-
mus kiélte önmagát és jelenleg válságban
van, egyszóval mással pótolandó.

Egyesek az okot a széleskörű választó-
jogban keresik, amely lehetővé teszi, hogy
apró pártocskákkal népesüljenek be a
parlamentek, mások e parlamentarizmust
csak eszköznek tartják a többségi párt-
diktatúra leleplezésére, ahol a kisebbség
felfogása és kívánsága nem érvényesülhet!
A parlamentarizmusnak vannak hibái, az
kétségtelen. Ez azonban nem jelenti azt,
hogy bármilyen okból mással pótolandó
ez az évszázados szervezet, amelynek
alapjait már a római törvényhozási tes-
tületekben megtaláljuk, igaz, hogy csak e
kiváltságos osztályok számára.

Az általános titkos választójogon fel-
épülő népképviselői parlament, ha a maga
tisztaságában érvényesülni tud, egyedüli
alapja lehet az ország helyes kormány-
zásának.

A parlamentarizmus megváltoztatására törekszenek a leninizmus, fascizmus és a diktatúra. Evvel szemben áll a részleges és egész demokrácia, amely a parlamentarizmus alapján áll! Vegyük ezeket most vizsgálat alá.

Leninizmus

A leninizmus elveti a demokrácia alapelvét, a népképviselői parlamentet, mert ez szerinte osztályparlament. Azonban ő is hasonló szervet állít fel, csak más névvel nevezi meg a gyermeket.

Alapja ennek a testületnek, mint minden reakciónak, a terror, amely lehetlenné teszi azt, hogy vele szemben más vélemény nyilvánuljon meg, mint amit a párt demagógia aláír. A terror eszközeiben nem válogató és a párturalom kitermelte bürokrácia gondoskodik arról, hogy minden elnémuljon, amely érdekeivel ellenkezik. Ez a helyzet most Oroszországban, a munkásság uralmának hívják, azonban végeredményében kevés köze van a munkássághoz. A munkásság csak eszköz a maga tömegeiben a cél elérésére. A terror alapján szavazási trükkökkel felépített testületet állítja a munkásság elé,

mint a demokrácia megtestesült angyalát. A nemzetköziség alapján áll és végeredményében a szláv nacionalizmus világunalmát szolgálja. Semmi köze a nemesen értelmezett demokráciához. Személyhez fűződik, mint minden egyéni uralom, amely a társadalom nagy tömegeit kizárja az államkormányzás részvételéből. Mint minden terroron felépült intézmény, önmagában hordja elmúlásának csíráit. Benne megszűnik az ember önálló egyed lenni és közönséges szám lesz, amely se nem oszt, se nem szoroz.

A fascizmus

Ugyan az, mint a leninizmus, csak túlzott nacionalista alapon. Éppen úgy elkobozza az egyén jogait — amit a demokrácia tanítása évszázadokon hirdett — a nacionalista nemzet számára, mint a leninizmus. Megszünteti az egyén gondolati szabad cselekvését a nacionalista nemzet céljainak elérése szempontjából. Minden külön utat megsemmisít, csak egyet ismer s ez az, amit a fascizmus előír. Éppen olyan eszköze a terror, mint minden egyéni uralomnak. Eszköze a párt-diktatúra és ennek alapján kinevezett,

ügynevezett parlament. Olaszországban grasszál, eszköze a latin faj világuralmi törekvésének, miként a leninizmus a szlávoknál.

Diktatúra

Rokon előbbi két kollégájával és jelenleg Európában nyíltan Spanyolországban és Jugoszláviában van meg, azonban burkolt formában előfordul más államokban is; a diktatúra lénye ugyanaz, ami a leninizmusnál avagy a fascizmusnál, csak hogy az egyszemélyben egyesülő korlátlan hatalmat nem vonja be az elvek és különböző társadalmi rendszerek színezetével.

Spanyolországban például, ahol a diktatúra jelen formája teljes egészében érvényesül, az új alkotmány szerint a parlamentet kinevezik. Természetesen, hogy ez a kormányzók és nem a kormányzottak parlamentje lesz.

A reakció mind a három formája, a leninizmus, fascizmus és diktatúra csak egy célt szolgál, a kormányzók eldorádóját a kormányzottakkal szemben. Ezzel szemben áll az ideális állam titkos választójogon felépülő parlamentje, ahol nincs kormányzó és kormányzott, hanem

ahol mind egyformán részesei az államhatalomnak. Legideálisabb példa erre az angol parlament a maga három nagy pártjával, a konzervatívok, a liberálisok és a munkások. E három nagy párt egyesíti Anglia társadalmának minden rétegét és lehetővé teszi minden zökkenő nélkül azt, hogy az állam polgárai kivétel nélkül megtalálják a maguk számításainak eredményeit.

Minket magyarokat egyrészt kisebbségi szempontból kell, hogy érdekeljen a parlamentarizmus, mert ez a hely az egyetlen, ahol az utódállamokba került magyarság, mint tényező megszólalhat, másrészt a volt anyaország parlamenti viszonyai érdekelnek bennünket, mert ezek is kihatnak a mi sorsunkra!

A kisebbségi képviselőlet elsősorban itt nálunk érvényesült, mert az utódállamok parlamentjei közül a mienk van legközelebb a demokráciához. Később sikerült a romániai magyarságnak is megtörni a jeget és megfelelő parlamenti képviselőlethez jutni. Azonban a viláégés után a tizenegyedik esztendőben a diktatúra karmai között nyög a jugoszláviai magyarság, mert kétségtelenül itt a legnehezebb a magyarság politikai helyzete.

A magyar parlamentben három nagy párt ül, amely számottevő, a kormányzó-párt, a ker. párt és a szocialisták. A többi pártocskák 10-en alul vannak s úgy világnézetileg, mint egyénileg, se nem osztanak, se nem szoroznak.

A magyar parlamentarizmus az egyén kifejlődésének kedvez és sohasem az eszmének. Ezért vonul végig a magyar parlamentarizmus történetében a nagy kormányzó párt, amely aktuális problémák megoldására alakul és a vezérével áll, vagy bukik.

Az egyes nemzeteknek egymás között a kulturális színvonalat kell emelniök, amely lehetővé teszi azt, hogy megvalósuljon az eszményi állam, melyben, a parlamentarizmus a maga demokratikus tisztaságában áll. Fejlődés fog minket éhez elvezetni, azokat pedig, akik az idő kezekét megakarják kötni, önmagukat pusztítják el, akár leninizmus, akár fascizmus, akár diktatúra a neve.

A parlamentarizmus még csak gyerekkorát éli, végkifejlődése a jelen század legaktuálisabb problémája.